

Elnökjelölti bemutatkozás és programtervezet

Magyar Talajtani Társaság

Bemutatkozás

Novák Tibor József vagyok, a DE TTK, Tájvédelmi és Környezetföldrajzi Tanszék docense. Tanulmányaimat biológia-földrajz szakon végeztem (1996), PhD disszertációm (2005) hortobágyi mintaterületen a talaj-növényzet kapcsolatrendszer összefüggéseiből írtam, habilitációm (2016) témája a társadalom hatásainak bemutatása volt a hazai talajok átalakulására. Publikációs és kutatási tevékenységem talajtanhoz kapcsolódó része elsősorban a talajok osztályozásához, a társadalmi hatásokra megváltozó talajok átalakulásához, illetve szénkészletük változásának vizsgálatához kapcsolódnak.

Nemzetközi projektpályázatok keretében részt vettem a WRB osztályozáshoz kapcsolódó felsőoktatási tananyagfejlesztésben, módszertani fejlesztésben. Magyarra fordítottam a WRB 2014(2015 update) talajosztályozási rendszer hazai talajokra vonatkozó határozókulcsát és leírását. Talajtanhoz kapcsolódó kurzusokat oktattam a keszthelyi Fesztetics, illetve a debreceni Földtudományi Doktori iskolákban, magyar és angol nyelven. Az oktatási tevékenység támogatására magyar nyelven „*Talajtani praktikum*” (2013) című felsőoktatási tankönyvet állítottam össze, illetve részt vettem a „*Guidelines for soil description and classification*”(2018) című angol nyelvű felsőoktatási tankönyv elkészítésében. Tagja vagyok a *Soil Science Annual* és az *Environmental&Socio-economic Studies* nemzetközi, illetve a *Landscape&Environment* című hazai folyóiratok szerkesztőbizottságának.

Tevékenyen részt vettem a Magyar Talajtani Társaság rendezvényeinek szervezésében, a 2016-os debreceni és a 2018-as pécsi vándorgyűlések terepi programjának előkészítésében. A Társaságon kívül tagja vagyok a nemzetközi ProGEO és INQUA szervezeteknek, valamint a Magyar Földrajzi Társaságnak, és a Magyarhoni Földtani Társulatnak, amelyben 2012-től 2021-ig szakosztálytitkári tisztséget töltöttem be a Földtudományi Természetvédelmi Szakosztályban. Talajokkal kapcsolatos ismeretterjesztési tevékenységem során részt vettem a „*Kutatók Éjszakája*”, illetve a „*Földrajz Éjszakája*” rendezvényeken, posztsorozatot szerkeszttek a Facebookon, „*Nézz a talpad alá!*” címmel.

A Társaság tevékenységére vonatkozó elképzeléseim az elnöki tisztségre történő bizalom megszavazása esetén

Ezúton is köszönetemet szeretném kifejezni azoknak, akik érdemesnek tartották az elnöki tisztség betöltésére és jelöltek a tisztségre! Megválasztásom esetén elsődleges célom elismert teljesítményének fenntartása, a társasági tevékenységek megszokott magas színvonalon történő koordinálása lesz. A Társaság tevékenységét a tagság szakmai és szervezési tapasztalatainak kamatoztatása mellett, a hazai talajok fenntartható használatának támogatása, és a talajdegradációs folyamatok elkerülése, talajaink minél sokoldalúbb megismerése és megismertetése érdekében az alábbiak szerinti pontokban szeretném erősíteni, illetve új elemekkel kiegészíteni:

- A tagságnak minél szélesebb körű, a társasági ügyekbe történő aktívabb bevonása, amelyet a közgyűlések, szakosztályi és teljes társaságot érintő döntések, egyeztetések, szakmai előadókülések hibrid (online és jelenléti) formában történő szervezésével szeretnék elősegíteni. Az elmúlt két év tapasztalatai alapján tudjuk, hogy az online megbeszélések nem pótolják a személyes

kapcsolattartást és párbeszédet, azonban számos esetben a hatékonyabb és gyorsabb működést segítik elő, és lehetővé teszik, hogy a több szervezést megkívánó, de ritkább, személyes jelenléte igénylő találkozók, megbeszélések ténylegesen a lényeges szakmai kérdésekre koncentráljanak.

- A tagságon kívüli, talajtan iránt érdeklődő szakemberek, gyakorlatban talajtannal foglalkozó érdeklődő közönség gyors és hatékony elérését lehetővé tevő információs hálózat kiépítése, értesítések, felhívások, közérdekű szakmai anyagok közzététele, terjesztése céljából.
- A tagság bővítése, a fiatalabb korosztály bevonása a társasági életbe, amely részben bemutatkozó szakmai előadások, részben pedig rövid, egynapos terepszemlék, talajtanhoz kapcsolódó szakmai kirándulások segítségével valósulhatna meg. Ezek tematikáját célszerűen a hazai talajdegradációs (erózió, talajtömörödés, szerkezetromlás, másodlagos szikesedés, talajszennyezés stb.) folyamatokat jól szemléltető (akár elrettentő) szelvények, az azt kiváltó, illetve megelőző gyakorlatok helyszíni szemléje és megvitatása jelenthetné, amely lehetőséget nyújtana a szakértői továbbképzések megvalósítására is.
- A tudománynépszerűsítés erősítése a talajtan területén. Az ebben jeleskedő szakosztályok munkáját a társszervezetekkel (Magyar Földrajzi Társaság, magyarhoni Földtani Társulat) történő intenzívebb együttműködéssel is lehetne támogatni. Az „év talaja” program meghirdetése, amely során egy éven át egy-egy talajtípus nagyközönséggel történő megismertetése, számos fórumon (folyóiratok, online felületek, blogok) keresztül megvalósítható ismeretterjesztése lenne a cél. A „*Talaj világnapja*” (december 5) lehetne az időpontja a következő „év talaja” talajtípus megválasztásának, a programhoz kapcsolódó következő évi ismeretterjesztő kampány megszervezésének, amely magában foglalhat szelvénybemutatókat, szórólapok elkészítését és terjesztését, előadásokat.
- Iskolán kívüli talajtani oktatás bővítési lehetőségeinek koordinálása, szakmai támogatása (bemutatóhelyek létesítésében, tanösvények állomásainak kialakításában, talajtani jelenségek helyszíneinek bemutatásában). Talajtanhoz kapcsolódó témakörben általános- és középiskolai oktatást kiegészítő tananyagok szerkesztése, szakmai felügyelete. Ezekben az ismeretközlő jelleg helyett, a problémák iránti érzékenyítés előtérbe helyezése.
- A talajtanhoz kapcsolódó kutatóhelyek intenzívebb bevonása a felsőfokú, posztgraduális és tudományos képzésekhez kapcsolódó szakmai gyakorlatok szervezésébe és megvalósításába. A speciális talajadottságokon gazdálkodó, működő kutatóállomások kutatási tapasztalataik megosztásával, bemutatók szervezésével nagyban hozzájárulhatnak a speciális képzéseken résztvevők látókörének bővüléséhez, szemléletmódjának alakításához, gyakorlati tapasztalataik megszerzéséhez. Ennek koordinálásában a Társaság szerepének erősítése.
- A rokon szakmák képviselőivel történő párbeszéd élénkítése. Ökológiai, vízgazdálkodási, erdészeti, mezőgazdasági és térképezési szakmai körök bevonása a talajtani szempontból problémás tájhasználati gyakorlatokról folyó párbeszéd kialakításába. A fenntartható talajhasználat érdekében együttműködések erősítése, szakmai ajánlások megfogalmazása és annak terjesztése, kommunikációja.
- A Társaság kapcsolatának elmélyítése a szomszédos, illetve közeli országok hasonló szervezeteivel, közös rendezvények (terepbejárások, tematikus napok, konferenciák) formájában. 2016-ban erre már volt példa, amikor a cseh és szlovák talajtani társaságokkal közös szakmai kirándulás és terepbejárás valósult meg. Nemzetközi csereprogramok, szakmai gyakorlatok, kutatási együttműködések koordinálásában segítségnyújtás.
- Kapcsolattartás és együttműködés folytatása a nemzetközi talajtani szervezetekkel (IUSS, Mission Board Soil Health and Food).
- Soron következő talajtani vándorgyűlés(ek) megrendezése.

- A térségre jellemző talajtani problémák témakörének súlypontjával (pl. aszályérzékenység, öntözés) nemzetközi konferencia szervezése és lebonyolítása, a hazai gyakorlatok, és problémák bemutatásával. A szervezésben nemzetközi társszervezetek támogatásának megszerzése.
- Talajvédelemmel, talajok környezetvédelmével kapcsolatos társasági állásfoglalások, szakmai anyagok, ajánlások készítése és terjesztése a gazdálkodók és döntéshozás számára. Szakértői továbbképzések szervezése.
- A hazai talajosztályozás megújításával kapcsolatosan elindult kezdeményezések folytatása. A párbeszéd felélénkítése. Megfontolásra érdemes a hagyományos osztályozás hibáinak kiküszöbölhetősége. Beszámolók az új osztályozási javaslattal kapcsolatos terepi tapasztalatokról. A javaslatok tesztelése, bemutatása.
- A talajtani kutatással kapcsolatos archívumoknak (jegyzőkönyvek, felvételi térképek, monolitok, eszközök), típuszselvényeknek, mint a hazai kulturális örökség fontos részének felkutatása, összefogása, hasznosulásuk, megőrzésük, állagmegóvásuk elősegítése, szakmai közönség számára ismertté és hozzáférhetővé tétele. Az ezzel kapcsolatos pályázati tevékenység koordinálása, támogatása. Talajokhoz kapcsolódó művészeti, örökségvédelmi felhívások és pályázatok szervezése.
- Megválasztásom esetén a Társaság korábbi vezetőségének tapasztalatára és támogatására nagy mértékben számítok, tanácsaik, a Társaság irányításában szerzett tapasztalataik lényegesen segítenék a működés színvonalas és hatékony folytatását. A tagság által az új vezetőségbe választott vezetőségi tagokkal, alelnökkel és titkárral a lehető legszorosabb együttműködésre törekedve, rendszeres, intenzív kapcsolattartás mellett szeretném ellátni a tisztséggel járó feladatokat.

Nádudvar, 2022.08.21.

Dr. Novák Tibor József
elnökjelölt, MTT